

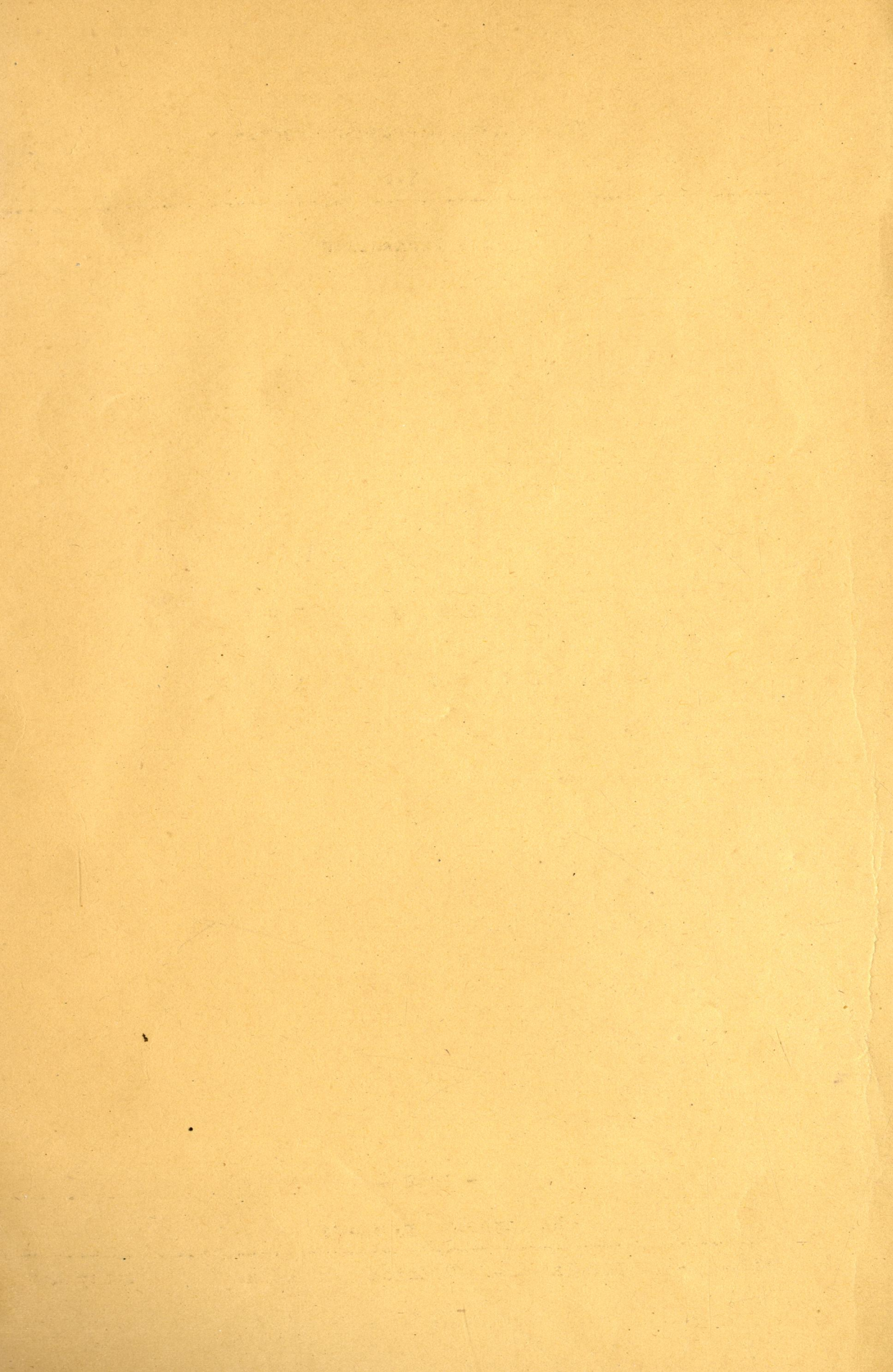
Л. Биковський

Великодержавні

Л. БИКОВСЬКИЙ

**ВЕЛИКОДЕРЖАВНІ
ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ**

Український Океанічний Інститут

Ч.1

Лев Биковський

ВЕЛИКОДЕРЖАВНІ
ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ

~~71083~~

- 1942 -

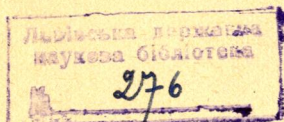
На правах рукопису

Київ - Ростов - Тбілісі - Тебриз - Бендер Шапур

Відбитка з "Чорноморського Збірника", книга перша.
/Видання Українського Чорноморського Інституту Ч.10/.

Авторські права застережені

"... за великопростірною експанзією не могла ще досі слідувати великопросторність політичної думки. Вона щойно наново зароджується в українському народі..."

/РУДНИЦЬКИЙ Ст.: Україна в світлі політичної географії. Берлін 1928, стор.79/.

Останніми часами знаходимося в повіні всіляких ювілейних святкувань, споминів та річниць, що відбуваються словом, друком і чином. Всі вони на загал ставлять собі завдання зробити певні підсумки досягнень в українському житті.

Ці прояви нашого громадського життя є дуже цінні для утримання тривалості української історичної традиції. Але всі вони під цим оглядом є подекуди однобічні й невиспачаючі, бо кладуть переважно натиск тільки на не давнє минуле, торкаються тільки того, що сталося. В той час, як поділ часу на минуле, сучасне й майбутнє є проблематичним. С лише вічність!

Треба кожодчасно будувати перспективу життя нації не на відірваному минулому чи майбутньому, а на перспективі суцільної вічності. До було в минулому ми подекуди знаємо, що буде в майбутньому лише здогадуємося. Але треба кожної хвилини нашого історичного буття окреслювати своє відношення до життя й до історичних завдань перед обличчям вічності й перед судом вічності /Н.Бердяєв/.

Минуле обумовляє сучасність. Одночасно є воно заповітом на майбутнє. Тому для суцільності життя нації треба їх завжди лучити з собою. Говорячи про лінії минулого,

слід одночасно намічати й напрямні можливого майбутнього. Робимо це підсумовуючи або відновляючи думки, події та стремління, що мали місце або намічалися в минулому. Тракуємо минуле позитивно-стверджуючи те, що було зроблено, як і негативно - що могло і повинно було бути здійснене, а що з тих чи інших причин не сталося.

Цього роду спроби історіософічних і політичних міркувань та прогноз на майбутнє, для утримання суцільної лінії життя нації, особливо потрібні нині, в часи історичного перелому, велитенського здвигу-новітньої мандрівки народів і ідей, що в них бере уділ і наш нарід.

передісторичної та
Тяглість історичної долі українського народу й народів, що були органічним і психічним підложжям для нього, дається виразно ствердити віддавна./В.Цербаківський/.

В цій справі приєднуємося до думки деяких вчених та публіцистів, що поширюють рямці нашої історії.

Цілі історичні доби, які колись мали місце на наших землях, зараховуть вони до української історії.

Адже ми органічно й психічно походимо від них, єсмо їхніми спадкоємцями, так само як і наші нащадки будуть нашими продовжувателями фізично й психічно на тисячеліття вперед. /І.Гнатишак/.

Для наших завдань вистачить тут лише побіжно згадати про кілька головніших моментів-етапів, що по черзі обумовлювали дальший перебіг нашої історичної долі.

Першою, особливо важною для цілого Східного Середзем'я і динарської раси та з'окрема для нашого народу, історичною добою в

Просторі Чорного моря були геленські часи, особливо ж рухливий та вагітний думками й подіями IV-ий вік до Р.Хр.- це часи Олександра Македонського.

Вони виповнені не тільки визначними політичними подіями, велитенськими військовими походами, але й величними спробами-думками про організацію в Просторі Середземного й Чорного морів та в черені Західньої Азії універсальної, наднаціональної океанічної великодержави на засадах рівності й переміщення всіх народів /побідників і побіджених/ з меток витворити цим шляхом нову культурно-історичну формацію людства. /С.Н.Ковалев/.

Ці події та ідеї, як рівно ж сама особа Олександра Македонського, мали великий вплив на перебіг і формування послідуочної долі й характеру нашого народу. Згадаймо хоч би й те, що на протязі майже тисячеліття, бо від старо-українських аж по козацькі часи, більше сотні українських поколінь виховувалися на повісті "Олександрія". Сливе до кінця XVIII-го віку Великий монарх - Олександр Македонський був славою і взором для нашого лицарства. /Каллаш/.

Мого ж політичні посуди й думки лишаються для нас політичними вказівками - заповідями на тисячеліття!

Слідуючою доброю, що вже безпосередньо, не тільки психічно, але й фізично обняла наші землі, це були часи Боспорської Держави, заснованої на межі Чорного й Озівського морів. Її культура є могутньою уверткою до властивої української історії. /М.Гнатюк/.

Кульмінаційним пунктом цієї доби була славна морська Понтійська Великодержавна, що обіймала майже

увесь басейн Чорного моря.

Ціле II і I століття перед Р.Хр. виповнене героїчними зусиллями надзвичайної, не тільки у ті часи, людини, що нею був царь Понтійський /Чорноморський/ М і т р и д а т VI Є в п а т о р. Цей нащадок в прямій лінії Александра Македонського, стремлячи до створення Чорноморської спільноти, володів аж 18-ма мовами підвладних та сусідніх народів.

Римський світ, що переміг його згодом, зробив все, щоб пам'ять про цього державно-організаційного велитня загинула. Але невіття археологія відтворила у повній красі й величі те, що з ним було зв'язане й що звано П о н т і й с ь к о ю /Чорноморською/ к у л ь т у р о ю. /В.Щербаківський/.

Живемо некий по сьогоднішній день, житимемо некий ще довгі століття, стремлячи одночасне до здійснення політичних заповітів цієї Чорноморської надлюдини. /Ю.Липа/.

Третью добок був також рухливий, могутній та блискучий подіями й думками с у х о д о л о в и й великодержавний період нашої історії. Це старо-українські, Великокнязівські часи Русі-України X XII віків, продовжувателі Візантійських /Чорноморських/ традицій, з їх кульмінаційним пунктом за В о л о д и м и р а В е л и к о г о. /С.Губчак/.

Ця доба не тільки визначила в імперському мірлі сферу наших інтересів і окреслила розвій нашої історії на століття вперед, але й дала зміст релігії та державності кільком сусіднім народам. /М.Антонович/.

Слідуючий етап - це бурхливі часи XVI-XVII століть к о з а ц ь

кої доби з кульмінаційним пунктом за гетьмана Богдана Хмельницького.

Великий Гетьман, стремлючи до заснування Руського Князівства на землях, що сягали далеко поза межі козацько-української нації, відновив блискучі традиції та завдання Старокнязівської державности. На думку істориків був він найбільш визначною постаттю серед пануючої тодішньої Східної Європи./Кордуба/. Його політичні задуми та державно-організаційні проекти, виявлені під час десятилітнього гетьманування, лишаються для нас заповітом на довші часи.

Козацько-державна доба своїми подіями, суспільними формаціями та думками, в рамках переважно судоделової системи, дала розгін, форму й зміст нашій історії майже до кінця XVIII го віку.

Отже, приглядаючись до цієї величньої фактурої українського життя на протязі тисячеліть, бачимо, що напруженість, зміст, форми і напрям цих подій та думок в кожній добі залежали від умов внутрішніх, тоб-то українських, і зовнішніх - духу часу, стану тодішньої цивілізації, міжнародних відносин, то що. Рівно ж бачимо залежність від причин постійно ділаючих /напр.-географічного положення, підсення, землі, біологічно-расових причин, то що/, та змінних /напр.- кількості людських мас, їх консолідації, економічного розвитку, політичних ситуацій, то що/.

Взагалі науковці вважають, що історичний процес витворюється комбінацією матеріальних і психічних

ч и н н и к і в.

М а т е р і я л ь н і чинники лишаються на протязі століть майже незмінними.

П с и х і ч н і ж чинники, що знаходяться рівно ж в постійній флюктуації, як і матеріальні, до того ще й постійно зростають, тужавіють. Психічна енергія передається з покоління в покоління як і фізична, але ділаючи на інші духові енергії, не зникає, а навпаки, нагромаджується й тужавіє. Що вже раз сталося психічно складником історичного життя не гине, каже історик, а ділає далі. Культура не зникає, не загибає цілком, лише покоління в ній чергуються, і кожне наступне доробляє новий зміст та нові форми.

Таке постійне тужавіння й нагромадження в історичному світі духових засобів, і то в такій степені, що її годі означити, потягає за собою ланцюжком що раз то дальші та що раз то більш скомпліковані консеквенції. /Л. Шінкель/.

Для наших цілей вистачить підкреслити, що де які з цих чинників ділають на протязі обмеженого часу й простороні, інші знову ж переростають ці межі та невпинно зростаючи, ділають постійно.

Це вони власно що раз то надають в різні часи конкретну форму схожості до себе політичним подіям, різним суспільним та державним формаціям, теоріям, бажанням, відчужанням та стремлінням, як тільки вертають умовини /ситуації/ подібні до тих, що їх в своєму часі витворили. В такому разі прийнято говорити про те, що історія мовляв би повторюється.

Цим всім пояснюється також і той, а не інший зміст, форми та

напрямі в життє нашого народу, що прокинулися в його новому історичному етапі - в ХХ-му столітті.

Цей рухливий вік, щойно запечаткований, виразно свідчить про те, наслідком багатьох причин /передовсім лучбового характеру/ історія знову повертає в наш бік. /Ст.Рудницький/.

Історичний процес, що в цих сторонах світу призвів на протязі останніх майже 2 1/2 тисячів літ до зміни великодержавних форм буття від океанічних до морських та суходолових, дійшов очевидячки до своєї крайньої межі. Нині він здається розпочав ділати у відворотньому напрямі, стремлячи перейти на протязі найближчих століть від новітнього суходолового державного буття знову до морського та океанічного.

Разом з тим відживають та починають здійснюватися також і відвічні заповіді попередніх поколінь.

Тому ми є свідками й учасниками знову величезних суспільних рухів серед народніх мас. Почалися спроби відновлення української державности між іншим в формі останньої доби, тобто гетьманщини. /О.Губчак/.

Знову загострюється відвічна боротьба півдня /України/ з північчю /Московщиною/ до повного підбиття цих північних країв. В цей спосіб здійснюється заповіт Володимира Великого - будівничого суходолової української державности. /О.Губчак/.

Одночасно з цим знову розвивається велитенська українська експансія в бік Чорного моря, що намагається епанувати Чорноморським Простором. /І.Шовгенів/. Цим здійснюється заповіт Мітрідата VI Євпатора - будівничого морської - Пентійської Великодержави. /Ю.Липа/.

Далі як логічний вислід такої політичної ситуації, тоб то підбиття Московщини, повстання Української, а згодом Чорноморської Великодержави, прокидається вже й тепер серед українських мас невпинне тяжіння на південь до відкритого Індійського океану через епановання Кавказу й Західньої /Іранської/ Азії та заснування океанічної великодержави. /Ст.Рудницький/. Цим здійснюється заповіт Олександра Македонського.

Все це разом виконується етапами в часі, виповнюється вщерть надзвичайною життєвістю й динамізмом українських дебівчих мас. Вони епановують всілякими способами психічно й фізично/колонізаційно, економічно, культурно, політично й стратегічно/ свій життєвий простір, використовуючи як підложя споріднені з ними місцеві народи й культури.

В той спосіб поволі витворюється, а на протязі найближчих століть цей процес мабуть буде в цьому напрямі невпинно розвиватися та поглиблюватися нова історична формація - українство, що стремить стати новим культурно-історичним типом в резвою людства. /Н.Я.Данилевський/.

Ось в скороченню істота й зміст відвіч-

ного історичного процесу вагядлового характеру, що відбувається на наших землях.

Напрявні його та історичні перспективи виявилися наново перед нашим народом вже наприкінці XVIII-го, а остаточно в другій половині XIX-го віку: згадаймо напр. про українську колонізаційну хвилю в напрямку Заволжя й Сибіру, а особливо на Півн. Кавказ, Закавказзя /Мугань/ та Північний Іран.

У повній силі цей процес виступає в сучасному переломовому XIX-му столітті. У столітті, що в ньому так виразно й величньо зливається наше минуле з майбутнім, у столітті, що започатковує нову чергову історичну добу невпинної борні українських мас думкою й чином за свої відвічні інтереси та ідеали.

Прокидаючись до цієї борні наш нарід веде її суто-українськими способами й своїми відвічними географічно-історичними шляхами-етапами: суходоловим, морським і океанічним.

Напруженість боротьби, її досягнення в політичних і суспільних подіях, посувах, формаціях, ідеях та напрямні, виявлені в цьому віці, визначатимуть дальший хід нашої історії - вони будуть заповітом на дальші століття.

Тому на нас тяжить велика відповідальність не тільки в царині дії, але й слова-думки. Увіля вимагає від нас вмілого пізнання й коментування минулого, влучних посувів і думок в сучасному та правильного, далекоглядного, згідного з натурою нашою та ходом історичного процесу плану -

вання на майбутнє.

Велитенські сучасні події, що закресні в мірилі цілих континентів /Ф.Фрид/ і століть, при вживанню здобутків сучасної європейської технічної цивілізації, вимагають від нас рівно ж величезного напруження інтелекту, волі й зусиль - вимагають бути на висоті завдань.

Різниця між попередніми історичними періодами а сучасним полягає здається не тільки в мірилі часу й простору, в темпі, в організації, в техніці то що, але й в тому, що нині виступаємо на історичній арені більш свідомі й озброєні духово, з усім надбанням психічної енергії за попередніх поколінь. Сучасний стан наук в історичній та теоретичній царинах дає нам спроможність краще ніж колись усвідомити собі наше минуле та істоту й тенденції процесів, що їх переживаємо. З другої сторони стан практичних наук дозволяє нам стати подекуди підметом, а не предметом історії, де є змогу свідомо й планово зміняти сучасність та будувати майбутність в бажаному й притаманному для нас напрямі. /К.Кщечковський/.

Тому слушно каже дослідник, що можемо й мусимо мати підстави до реальної дії на століття. Ми можемо й можемо мати глибший суто-український, впливаючий з нашої історії та прикмет нації погляд на політику помимо тих чи інших хвилевих кон'юктур. /Ю.Липа/.

Такими суто-українськими підставами для реальної дії суть для нас не тільки сучасні стихійні, передовсім колонізаційні, рухи народніх мас, але й заповіді велитнів нашої

історії - Богдана Хмельницького, Володимира Великого, Мітрідата VI Євпатора та Олександра Македонського.

Їхні ідеї та програми, з поправкою на сьогочасність, суть для нас провідними зірками, витичують напрямні для всесторонньої теоретичної й практичної діяльності українського народу, як рівно ж і для формацій, що він їх згодом витворить, не тільки на нинішній день, але й на довгі століття вперед.

Вище згадані практичні /а передусім політичні в широкому розумінню/ посуви повинні йти в парі, або й бути попереджувані відповідною теоретичною підготовкою. Студії в цьому напрямі є вельми на часі.

Всестороннє дослідження згаданих проблемів слід би було зосередити в спеціально для того зорганізованих українських: суходоловому /континентальному/, морському та океанічному науково-дослідних інститутах.

Перед нами багата, мало досліджена, плідна й приваблива, не тільки з національного обов'язку тематика, що відкриває перед нами що раз то нові, а в дійсності відвічні, суто-українські обрії думки й дії. Праці непочатий край для тисячів науковців-дослідників, публіцистів, мистців, письменників, поетів, видавців то що.

Наразі досліди в цьому напрямі розпочав від недовга в міру сил своїх Український Чорноморський Інститут.

Залучена схема представляє колами згадані в тексті три доби розвитку української великодержавности. Тим самим намічають-

ся засяги дослідів відповідних інститутів.

Стрілкою з півночі /сучасна Україна/ на південь /Іранська затока/ показаний схематично головний експанзійний стрижень усіх трьох майбутніх українських державних формацій.

Він лучить ці формації послідовно в часі й простороні та одночасно є спільним чинником у вивчання в згаданих інститутах П р и з н а ч е н н я У к р а ї н и /Ю.Липа/ в цьому історичному процесі.

Л І Т Е Р А Т У Р А.

---

1. АНТОНОВИЧ М.: Історія України. Част. I-III. Прага 1941.
2. БЕРДЯЄВ Н.: Смысл истории. Берлин 1923.
3. ВОЗНЯК М.: Усторія укр. літератури. Т. I-II. У Львові 1920-21.
4. ГАСВСЬКИЙ* С.: Київські списки повісти "Александрія". "Записки Укр. Наук. Т-ва у Києві". Т. X. Київ.
5. ДАНИЛЕВСЬКИЙ* Н. Я.: Россия и Европа. С. П. Б. 1871.
6. ДОРОШЕНКО Д.: Нарис історії України. Т. I-II. Варшава 1932-33.
7. ГНАТИШАК І.: Історія української літератури. Част. I. Стара доба. Прага 1941.
8. ГРУШЕВСЬКИЙ* М.: Історія України-Руси. Т. I-VIII. Київ-Львів 1922.
9. ГУБЧАК О.: До Української Імперії. "За Велич Нації".../Збірник/. Львів 1938, стор. 130-137.
10. ГУБЧАК О.: Геополітичне розуміння історії. "Нація в Поході". Берлін 1940, Ч. 7-8, стор. 10-14.
11. ІНГУЛЕЦЬ В.: За Українське море. Істор. нарис завоювання Чорного Моря укр. народом. Прага 1941.
12. Історія українського війська. Львів 1936.

13. КАЛЛАШ В.: Южнорусский список "Александрии" конца XVIII ст. "Киевская Старина", Т. XIX. Киев 1887.
14. КАРДАШ Г.: Золоте слово. Вибір з історичних джерел. Прага 1941.
15. КОВАЛЕВ С. П.: Александр Македонский. Ленинград 1937.
16. КРИПЯКЕВИЧ І.: "Відвічна вісь України". "Сьогоднішнє і минуле", Львів 1939, № 1.
17. КУБІЙОВИЧ В.: Географія укр. і сумежних земель. Т. I. Львів 1938.
18. КУЛАКОВСЬКИЙ Ю.: Прошлое Тавриды. Киев 1914.
19. ЛЕВИН Нос. Д.: Ирак /Современная Месопотамия/. Москва 1937.
20. ЛИПА Ю.: Королівство Київське по проєкту Бісмарка. Одеса 1917.
21. ЛИПА Ю.: Українська доба. Варшава 1935.
22. ЛИПА Ю.: Українська раса. Варшава 1937.
23. ЛИПА Ю.: Призначення України. Львів 1938.
24. ЛИПА Ю.: Панування, труд і лад. Варшава 1940.
25. ЛИПА Ю.: Чорноморська доктрина. Варшава 1940.
26. ЛИПА Ю.: Розподіл Росії. Київ 1941.
27. ЛИПА Ю. і ВИКОВСЬКИЙ Л.: Чорноморський Простір. Атлас. Варшава 1941.
28. ЛИПИНСЬКИЙ В.: Україна на переломі. Київ-Відень 1920.
29. ПЕРСИЯ. Економічно-інформаційний справочник. Тифліс 1934.
30. РУДНИЦЬКИЙ Ст.: Основи землевдання України. Част. I-II. Прага 1923.
31. РУДНИЦЬКИЙ Ст.: Україна в світлі політичної географії. Берлін 1923.
32. СИНЯВСЬКИЙ А.: Україна й Близький Схід в геополітичному відношенні. "Східній Світ", Харків 1928 № 2, стор. 59-78.
33. УКРАЇНСЬКИЙ* ДЕРЖАВНИК. Календарь-альманах на 1942 рік. Берлін 1942.

34. ШОВГЕНІВ І.: Чорне Море. Гідрографічний нарис Чорного моря та його басейну. Варшава 1941.
35. ШОВГЕНІВ І.-САДОВСЬКИЙ В.: Український Чорноморський Інститут. Програма діяльності. Одеса... 1941.
36. ШРАБШТАЙН С.: Будівництво трансперської залізниці. Харків 1928. "Східний світ".
37. ШТУЛЬ О.: Віки говорять. "Календар альманах Сурми" на 1941 рік. Прага 1940, стор.44-58.
38. ЦЕРБАКІВСЬКИЙ В.: Формация української нації. Прага 1941.
- @--
39. The Cambridge Ancient History. Vol.VI. Cambridge 1927.
40. ANSTLEY V.: The Trade of the Indian Ocean. London 1929.
41. FINKIEL L.: Pojęcie, zakres i zadania dziejów powszechnych. "Wielka Historia Powszechna T.I i M." T.I, Warszawa 1935.
42. FRIED A.: Die Weltwirtschaft der Grossräume. "Das XX Jahrhundert", November 1940, Jena, Seite 311-318.
43. FRIED F.: Die Zukunft des Welthandels. München 1941.
44. FRÜCHTL H.: Ein Brief über die Zukunftsrolle der Ukraine. /Manuskript/. Східний фронт, ам. 5.VI.1941.
45. GRAEFE A.: Iran. Das neue Persien. Berlin 1937.
46. HANDBUCH d. UKRAINE. Hrsg., von Prof. Dr. J. Mirtschuk. Berlin 1941.
47. HASSE F.: Persien. Entwicklung u. Gegenwart. Berlin 1932.
48. HINZ W.: Iran. Politik und Kultur von Kyros bis Reza Shah. Leipzig 1938.
49. JANTZEN W.: Geopolitik im Kartenbild. Mittelmeer. Heidelberg...
50. JELINSKI Czesł.: Irak. Warszawa 1938.
51. KLUGE H.: Das Königreich Irak. Leipzig 1934.

52. KOLBE W.: Das Weltreich Alexanders des Grossen. Rostock 1916.
53. KORDUBA M.: Chmielnicki... "Polski Słownik Biograficzny Polsk.Akad.Um." T.III. Kraków 1937, str.329-334.
54. ~~KRZECZKOWSKI~~ K.: O stanowisko nauk praktycznych. "Nauka Polska", T.XXI.Warszawa 1936. str.45-74.
55. MILLS S.E.: Countries and Tribes of Persian Gulf. London 1919.
56. NAKHAI M.: L'évolution politique de l'Iran.Brüxelles 1938.
57. PAHL W.: Das politische Antlitz der Erde. Ein Welt-politischer Atlas. Leipzig 1940.
58. PERSJA. "Rynki zbytu". Wyd.Państw.Instytutu Eksportowego. T.IV. Warszawa 1929, str.872-886.
59. PHILIPPSON A.: Das Mittelmeergebiet. Seine geographische und kulturelle Eigenart. Leipzig-Berlin 1922.
60. POL W.: Persja. Warszawa 1928.
61. PRZEWORSKI S.: Azja Zachodnia./Wielka Geografia Powszechna/. Warszawa 1934.
62. RADET G.: Alexandre le Grand. Paris 1931.
63. REINACH T.: Mithridates Eupator. Paris 1890.
64. STANLEY R.: The Indian Ozean. London 1932.
65. SCHOTT G.: Geographie d.Indischen u.Stillen Ozeans. Hamburg 1935.
66. SCHUMANN H.: Der Hetmanstaat /1654-1764/."Jahrbücher für Geschichte Osteuropas". Bd.I.1936.
67. SHEEAN V.: The new Persia. London 1927.
68. SOTCJDEH H.: L'Evolution économique de l'Iran et ses problèmes. Paris 1937.
69. SPENGLER O.: Der Untergang des Abendlandes. Bd.I-II. München 1929, 1927.

70. STATESMANS YEARBOOK. 1939. London.
71. VADALA R.: Le Golfe Persique. Paris 1920.
72. VORDER u. SÜDASIEN in Natur, Kultur u. Wirtschaft.
"Handbuch d. Geographischen Wissen-
schaft". Potsdam 1937.
73. WHEELER B.J.: Alexander the Great. London 1900.
74. Wielka Historia Powszechna T. L. i M. T. II. Dzieje
greckie. Warszawa 1934, str. 541-583.
75. WILCKEN U.: Alexander der Grosse. Leipzig 1931.
76. WILSON A.T.: The Persian Gulf. London 1928.
77. ZNANIŁCKI Fl.: Upadek cywilizacji zachodniej. Poznań
1921.
78. RÜCKERT H.: Lehrbuch der Weltgeschichte. Bd. I-II.
Leipzig 1857.

ВЕЛИКОДЕРЖАВНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ

- I — СУХОДОЛОВА ДОБА
- II — МОРСЬКА "
- III — ОКЕАНІЧНА "

ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЧОРНОМОРСЬКОГО ІНСТИТУТУ.

Досі вийшли:

Ч.І.

Ю р і й Л и п а: ЧОРНОМОРСЬКА ДОКТРИНА. Варшава 1940./29x20/
стор.124. VI. На правах рукопису. Ціна 15 зл.
З м і с т: Дефініція. Частина перша: 1.Чорноморський простір. 2.Роля України. 3.Ключ склепіння. 4.Таврида-осередок. 5.Гністер - опертя на Заході. 6.Дон - опертя на Оході. 7.Окреслювання кордонів. 8.Колонізаційний рух XIV ст. 9.Колонізаційний рух XX ст. 10.Закон розселення Українців. 11.Перелом характеру мас. 12.Фізична оборонність. 13.Духава оборонність. 14.Підкавказзя і Кавказ. 15.Одність Кавказу. 16.Каспійська брама. 17.Туреччина. 18.Роля Кремля. 19.Транський поміст. 20.Греція й Альбанія. 21.Дунайська брама. 22.Балканські війни. 23.Вузол Югославії. 24.Болгарія. 25.Румунія й Угорщина. 26.Чорноморські землі як колонізаційний простір. 27.Чорноморські форми продукції. 28.Натиск на Чорне море. 29.Свідомість єдності. 30.Політичні перспективи. 31.Сюз Чорноморських держав. Частина друга: I.Море і його характеристика. II.Чорноморські ріки. III.Культури над Чорним морем. IV.Чорноморська торгівля. V.Релігії над Чорним морем. VI.Типи держав і людей. VII.Чорноморський характер. VIII.Символ Чорного моря.-Послівя. Література.

Ч.2.

Л е в Б и к о в с ь к и й: ТУРЕЧЧИНА.Бібліографічні матеріали. Варшава 1940. /31x21/, стор.68. На правах рукопису. Ціна 5 зл.

З м і с т: Передмова. Перегляд літератури. Загальні твори. Філософія на релігіознавство. Суспільні знання. Мовознавство. Природознавство. Прикладні знання. Мистецтво. Письменство. Історія. Географія. Кіттеписи.- Послівя.- Показник.

Ч.3.

Г.І.Б р а т і я н у: ПОЧАТКИ ТОРГІВЛІ НА ЧОРНОМУ МОРІ.Варшава 1940. /31x22/, стор.42. На правах рукопису. Ціна 3 зл.

З м і с т: Передмова проф.І.Шовгенова. Вступ. Географічний огляд. Іранці та греки: грецька колонізація на берегах Понту Евксинського. Понтійське царство та римське завойовання. Великі інвазії. Торгівля Візантії з козарами та українцями. Інвазії команів та турків. Монголи та італійці у XIII ст. Примітки.

Ч.4.

О л е г К у л и н я к: ЧОРНОМОРСЬКА ПРОБЛЕМА В УКРАЇНСЬКІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ.Варшава 1941 /31x22/, стор. 59 і схема. На правах рукопису.Ціна 4 зл.

З м і с т: Вступ. Вугілля. Металі й машини. Цукор. Нафта. Текстильна промисловість. Закінчення. Література. Схема.

Ч.5.

І в а н Ш о в г е н і в: ЧОРНЕ МОРЕ. Гідрографічний нарис Чорного моря та його басейну. Варшава 1941. /31x22/, стор. 112 і карта. На правах рукопису. Ціна 10 зл.

З м і с т: Вступ. Короткий огляд історичних подій на землях довкруги Чорного моря. Гідрографія Чорного й Озівського морів. 1. Генеза, положення, величина. 2. Батиметрія Чорного й Озівського морів. 3. Природа морського дна. 4. Опис берегів Чорного й Озівського морів. 5. Острови. 6. Лимани. 7. Властивості води Чорного й Озівського морів. 8. Вітри, бурі, тумани. 9. Рухи води. 10. Флора й фауна Чорного моря. 11. Рейси пароплавів на Чорному й Озівському морях. Гідрографія головних рік чорноморського басейну. 1. Загальні уваги. 2. Опис головніших річок Чорноморського басейну: Рязань, Камчія, Провадія, Дунай, Дністер, Бог, Інгул, Дніпро, Дніпровсько-Бузький водний шлях, Дін, Донець, Західний і Східний Маничі, Маничський водний шлях, Волго-Донський канал, Єя, Кубань, Волга, Каспійське море. Чорноморські річки Закавказзя. Чорноморські річки Туреччини. Загальні висновки. Література. Карта.

Ч.6.

А н а т о л ь О г і є н к о: КОМУНІКАЦІОННЕ ЛЕТУНСТВО В ЧОРНОМОРСЬКОМУ ПРОСТОРИ. Сучасний стан і можливості розвитку. Варшава 1941. /31x22/, стор. 32 і 2 схеми. На правах рукопису. Ціна 3 зл.

З м і с т: Характеристичні прикмети летунської сполуки. Швидкість перелету. Розклад летів. Незалежність від профілю терену. Згідність з політичними впливами. Головні магістралі Європи. Летунські лінії в Європі. Летунські лінії Балканських держав /Туреччина, Греція, Болгарія, Югославія, Румунія/. Летунська комунікація СРСР. Летунські лінії УРСР. Кошти. Майбутність на українських теренах. Висновки. Література. Схеми.

Ч.7.

І в а н Ш о в г е н і в і В а л е н т и н С а д о в с ь к и й: УКРАЇНСЬКИЙ ЧОРНОМОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ. Програма діяльності. Варшава 1941 /31x22/, стор. 20. На правах рукопису. Ціна 1 зл.

З м і с т: 1. Проф. І. Шовгенів - Загальний план праць Українського Чорноморського Інституту. 2. Проф. В. Садовський - Програм економічно-географічного вивчення Чорноморського простору. 3. Видання Українського Чорноморського Інституту.

Ч.8.

Юрій Липа - Лев Биковський: ЧОРНОМОРСЬКИЙ* ПРОСТІР.
Атлас. Схеми рисував Ст.В. Варшава 1941 /31x22/, стор.48. На правах рукопису. Ціна 10 зл.

З м і с т: Передмова. 1.Чорноморський простір. 2.Україна. 3.Кавказ. 4.Іран. 5.Туреччина. 6.Греція. 7.Болгарія. 8.Угорщина. 9.Югославія. 10.Румунія. Послілля. Література. Видання Українського Чорноморського Інституту. До тексту додано 10 схем.

Ч.9.

Дмитро Нестеренко: ОРГАНІЗАЦІЯ АДМІНІСТРАЦІЇ МОРСЬКИХ
ПОРТІВ УКРАЇНИ. /31x22/, стор.34. На
правах рукопису. Ціна 5 зл.

З м і с т: П е р е д м о в а проф.І.Шовгенова. 1.Загальне. 2.І Інстанція - Управа порту. 3.Навігаційний персонал. 4.ІІ Інстанція - Дирекція Морських Портів. 5.ІІІ Інстанція - Департамент Морських Портів України. 6.Зіставлення кількості персоналу і корабельного тону. 7.Особові справи. 8.Приділ кораблів для транспорту, справи руху. 9.Портова поліція. 10.Будова і ремонт кораблів. 11.Направа портів і урядження. 12.Господарчі справи - інтендантура. 13.Бюджетові й економічні справи. 14.Організація праці сезонних робітників. 15.Закінчення.- Література. Видання Українського Чорноморського Інституту. Додаток: 3 схеми.

Ч.10.

Ч о р н о м о р с ь к и й з б і р н и к. Книга перша./31x22/.
1942. стор.68 і 1 схема. На правах
рукопису. Ціна 10 зл.

З м і с т: 1.Л.Биковський: Великодержавні проблеми України. 2.Ю.Липа: Емоційні первні в чорноморському світогляді. 3.М.Плечко: Українська Гетьманська флота 1918 р. Стислий нарис. 4.П.Силенко: Мангуристанська Україна. 5.М.Ковальський: Дещо про тюркські коріння в українській мові. 6.Видання Українського Чорноморського Інституту. 7.Видання Українського Океанічного Інституту. Додаток - схема.

ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ОКЕАНІЧНОГО ІНСТИТУТУ.

Досі вийшли:

Ч.1.

Л е в Б и к о в с ь к и й. ВЕЛИКОДЕРЖАВНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ.
1942 /30x20/, стор.23 і 1 схема. На
правах рукопису. Ціна 3 зл.

-0- -0- -0-

0,40 kon
(1986)

PA 276

рл 276

Л. Биковський

Великодержавні